

**Църквата „Св. Антоний“ в Мелник – чудотворни обекти
и ритуални практики**
Яна Гергова

Литература

Анчев, Анатоли 2016: *Архетипът на ковача*. София: Лега Артис [Anchev, Anatol 2016: *Arhetipat na kovacha*. Sofia: Lege Artis].

Василева, Маргарита 1985: Календарни празници и обичаи. – В: *Капанци. Бит и култура на старото българско население в Североизточна България*. Ред. колектив: Делчо Тодоров, Ганка Михайлова, Маргарита Василева, Максим Младенов. София: Издателство на Българската академия на науките, 200–235 [Vasileva, Margarita 1985: *Kalendarsni praznitsi i obichai*. – In: *Kapantsi. Bit i kultura na staroto bulgarsko naselenie v Severoiztochna Bulgaria*. Red. kolektiv: Delcho Todorov, Ganka Mihaylova, Margarita Vasileva, Maksim Mladenov. Sofia: Izdatelstvo na Bulgarskata akademiya na naukite, 200–235].

Василиев, Асен 1965: *Български възрожденски майстори: живописци, резбари, строители*. София: Наука и изкуство [Vasiliev, Asen 1965: *Bulgarski vazrozhdenski maystori: zhivopistsi, rezbari, stroiteli*. Sofia: Nauka i izkustvo].

Вълчинова, Галина 2005: Светецът и трактовката на лудостта в традиционната култура. – *Българска етнология*, № 2, 5–17 [Valchinova, Galina 2005: *Svetetsat i traktovkata na ludostta v traditsionnata kultura*. – *Bulgarska etnologiya*, No. 2, 5–17].

Гергова, Яна 2015: *Култът към светци безсребърници в България. Образи, вярвания и ритуални практики*. София: ИК „Гутенберг“ [Gergova, Yana 2015: *Kultat kam svettsi bezsrebnitsi v Bulgaria. Obrazi, vyarvaniya i ritualni praktiki*. Sofia: IK „Gutenberg“].

Гергова, Яна 2018: Веригите като чудотворен обект. Ритуални практики за изцеление в Кукленския манастир „Св. Врач“ и в църквата „Св. Антоний“ в Мелник. – В: *Жива старина. Научното наследство на Димитър Маринов (1846–1940)*. Съст. Петя Банкова. Ред. колегия: Еля Цанева, Милена Маринова, Петко Христов. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 264–274 [Gergova, Yana 2018: *Verigite kato chudotvoren obekt. Ritualni praktiki za iztselenie v Kuklenskiya manastir „Sv. Vrach“ i v tsarkvata Sv. „Antoniy“ v Melnik*. – In: *Zhiva starina. Nauchното наследство на Dimitar Marinov (1846–1940)*. Sast. Petya Bankova. Red. kolegiya: Elya Tsaneva, Milena Marinova, Petko Hristov. Sofia: Izdatelstvo na BAN „Prof. Marin Drinov“, 264–274].

Гребенарова, Славка 1996: Календарни празници и обичаи. – В: *Странджа. Материална и духовна култура*. Съст. Марина Черкезова, Рачко

Попов, Стоян Райчевски. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 305–350 [Grebenařova, Slavka 1996: Kalendarni praznitsi i obichai. – In: *Strandzha. Materialna i duhovna kultura*. Sast. Marina Cherkezova, Rachko Popov, Stoyan Raychevski. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“, 305–350].

Дражева, Райна 1980: Календарни празници и обичаи. – В: *Пирински край. Етнографски, фолклорни и езикови проучвания*. Ред. Веселин Хаджиниколов. София: Издателство на Българската академия на науките, 422–456 [Drazheva, Rayna 1980: Kalendarni praznitsi i obichai. – In: *Pirinski kray. Etnografski, folklorni i ezikovi prouchvaniya*. Red. Veselin Hadzhinikolov. Sofia: Izdatelstvo na Bulgarskata akademiya na naukite, 422–456].

Жития на светиите 1991: *Жития на светиите*. Под ред. на Партений, епископ Левкийски и архимандрит д-р Атанасий (Бончев). София: Синодално издателство [Zhitiya na svetiite 1991: *Zhitiya na svetiite*. Pod red. na Parteniy, episkop Levkiyski i arhimandrit d-r Atanasiy (Bonchev). Sofia: Sinodalno izdatelstvo].

Койнова-Арнаудова, Лозинка 1980: *Икони от Мелнишкия край*. София: Държавно издателство „Септември“ [Koynova-Arnaudova, Lozinka 1980: *Ikoni ot Melnishkiya kray*. Sofia: Darzhavno izdatelstvo „Septemvri“].

Мелник 1989: *Мелник. Градът в подножието на Славова крепост*. Т. 1. Отг. ред. Соня Георгиева, Виолета Нешева. София: Издателство на Българската академия на науките [Melnik 1989: *Melnik. Gradat v podnozhieto na Slavova krepost*. Т. 1. Otg. red. Sonya Georgieva, Violeta Nesheva. Sofia: Izdatelstvo na Bulgarskata akademiya na naukite].

Николова, Ваня 1999: Антоновден. – В: *Енциклопедия Българска народна медицина*. Съст. и обща ред. Минчо Георгиев. София: Издателска къща „Петър Берон“, 11–12 [Nikolova, Vanya 1999: Antonovden. – In: *Entsiklopediya Bulgarska narodna meditsina*. Sast. i obshta red. Mincho Georgiev. Sofia: Izdatelska kashta „Petar Beron“, 11–12].

Попов, Рачко 1991: *Светци близнаци в българския народен календар*. София: Издателство на Българската академия на науките [Popov, Rachko 1991: *Svettsi bliznatsi v bulgarskiya naroden kalendar*. Sofia: Izdatelstvo na Bulgarskata akademiya na naukite].

Gabra, Gawdat 2002: *Coptic Monasteries: Egypt's Monastic Art and Architecture*. Cairo: The American University in Cairo Press.

Rigauld, Jean 1904: *The Life of Saint Antony of Padua*. London: Catholic Truth Society, <http://catholicsaints.info/wp-content/uploads/Life-of-Saint-Anthon-of-Padua-Jean-Rigauld.pdf> (15.03.2018).

Използвани съкращения

НСОПК: Национален съвет за опазване на паметниците на културата към Министерство на културата на Република България [NSOPK –

Natsionalen savet za opazvane na pametnitsite na kulturata kam Ministerstvoto na kulturata na Republika Bulgaria].

ФнаИФ: Фоноархив на Националния център за нематериално културно наследство (НЦНКН) към Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българската академия на науките. София [FnAIF – Fonoarhiv na Natsionalniya centar za nematerialno kulturno nasledstvo (NCNKN) kam Instituta za etnologiya i folkloristika s Etnografski muzey pri Bulgarskata akademiya na naukite. Sofia].

Acta Sanctorum: Acta Sanctorum. Collegit, digessit, notis illustravit Joannes Bollandus. Januarii Tomus Secundus. Parisiis: Victor Palmé, 1863–1870, <http://archive.org/details/actasanctorum02unse> (15.08.2018).

BHG: Bibliotheca Hagiographica Graeca. Ed. François Halkin. 3e éd. Vol. 1–3. Bruxellis: Société des Bollandistes, 1957 / Bibliotheca Hagiographica Graeca. 2e éd. Bruxellis: Société des Bollandistes, 1909, <https://archive.org/stream/bibliothecahagi00boll#page/n5/mode/2up> (15.08.2018).

Sinax. EC: Propylaeum ad Acta sanctorum novembris. Synaxarium ecclesiae Constantinopolitanae e codice Sirmondiano nunc Berolinensi. Adjectis synaxariis selectis. Opera et studio Hippolyti Delehaye. Louvain: Frankie, 1954, <https://archive.org/details/DelehayeSynaxariumConstantinopolitanum> (15.08.2018).

Интернет източници

Блиц [Blitz]: https://www.blitz.bg/tsrkvata-svantoniy-v-melnik-progoni-3000-demoni_news192243.html (12.04.2018); <https://www.blitz.bg/article/42296> (14.04.2018).

БНР [BNR]: <https://bnr.bg/radiobulgaria/post/101069730/otec-nikolai-lubovta-proshtava-vsichko> (17.12.2020).

Бургас Сити [Burgas Siti]: <https://burgascity.com/2020/01/27/храмът-на-чудесата-помага-на-болни-от-н/> (17.12.2020).

Българска патриаршия [Bulgarska Patriarshiya]: <http://www.bg-patriarshia.bg/news.php?id=16761> (12.03.2018).

Кмета.bg [Kmeta.bg]: <http://www.kmeta.bg/chudotvorna-ikona-razpoznava-greshnite> (11.04.2018).

Лекува.нет [Lekuva.net]: <https://lekuva.net/139615/kade-se-namira-tsarkvata-na-chudesata-koyato-lekuva-ludi-slaga-kraj-na-zavisimosti-i-pomaga-na-bolni-ot-neizlechimi-bolesti.html> (12.03.2018).

Министерство на културата на Република България [Ministerstvo na kulturata na Republika Bulgaria]:

<http://mc.government.bg/page.php?p=58&s=429&sp=430&t=244&z=576> (15.12.2020).

Пик [Pik]: <http://pik.bg/св-антоний-велики-отказва-наркомани-от-дрогата-news115466.html> (12.04.2018).

Стандарт [Standart]: http://www.standartnews.com/balgariya-obshtestvo/tsarkva_tseri_miryani_s_okovi-270059.html (10.03.2018).

ExpoWorld.bg: <https://www.expoworld.bg/archives/9625> (12.03.2018).

FlashNews.bg: <https://www.flashnews.bg/tsarkvata-na-chudesata-u-nas-pomaga-na-alkoholitsi-i-psihichno-bolni-kutsi-prohozhdet/> (17.12.2020).

The Coptic Orthodox Monastery of St. Antony the Great: <http://stantonymonastery.com/TheMonastery/PlaceswithintheMonastery/TheChurches/AncientChurchofStAntony.aspx> (15.04.2018).

Vbox7: <https://www.vbox7.com/play:a7f8d10fce> (10.03.2018).

VianaNews: <https://viaranews.com/archives/287701> (17.12.2020).

Яна Гергова

Институт за етнология и фолклористика

с Етнографски музей

Българска академия на науките

ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 6

1113 София, БЪЛГАРИЯ

yana.gergova@iefem.bas.bg